

Qapını bağladığ, açarı da cibimizdədir!

105 il ərzində ilk dəfədir ki, Azərbaycan öz sərhədlərinə tam şəkildə nəzarət edir

Birinci dövlət müstəqilliyi dövründə (1918-1920-ci illər) Azərbaycan daxili və xarici qovğalardan baş açaraq sərhədlərini doqıq müəyyənləşdirib tam nəzarətə götürə bilmədi.

Buna nə vaxtı çatdı, nə maliyyə imkanı. Bu funksiyani icra edəcək silahlı qüvvələr də hələ tam formalaşmamışdı.

Texniki nəzarəti təmin edəcək digər zəruri amillərin çatışmazlığı da bir yandan.

On dörd müttəfiq respublikanı zorla öz tərkibinə qatan (sözdə "qardaş xalqların könüllü ittifaqı" adlandırılısa da) Rusiya - mərkəz üçün yalnız bütöv SSRİ-nin hüddüdləri sərhəd sayılırdı.

Müttəfiq respublikalar arasında torpaq çəkişmələri baş verəndə isə mərkəzi nümayəndəsi gəlib hər ikisinin üstünə çıxmırdı: "Sizin torpağımız var ki ona görə mübahisə edirsiniz, oturun öz yerinizdə!" (Qazax rayonunda baş verən sərhəd mübahisəsini xatırlayın).

Müttəfiq respublikaların xarici işlər nazirlikləri formal və rəmzi xarakter daşıyırdı.

Xarici siyasət və əlaqələrlə bağlı bütün məsələlər, xaricə getmək üçün verilən vizalar Moskvada həll olunurdu.

Hətta bu gün öz yurdumuz kimi gedib-gəldiyimiz qardaş Türkiyəyə hər adam ayaq basa bilməzdi!

Bunun üçün yüz qat yoxlamadan keçməli, sonra Moskvaya uçaraq oradan sərhədi adlamaq barədə razılığa uyğun hərəkət etməli idin.

Bəli, SSRİ-yə daxil olan bütün müttəfiq respublikaların sərhəd qapıları açıq idi, yalnız öz aralarında.

Qırmızı sovet pasportu ilə istədiyən vaxt istədiyən "qardaş ölkə"yə gedə bilirdin.

Səninin "çəpər qonşusu" olan xarici dövlətlərin yolu isə Moskvadan keçirdi.

Həmişə alışırdı və qəbul etmişdi.

Necə deyirlər, ağa deyər sür dərəyə, sür dərəyə də. Düz 70 il daxilə açıq, xaricə bağlı qapılar arxasında yaşadıq.

Sovet dövründə Azərbaycanla Hayastan arasında da sərhədlər formal xarakter daşıyırdı.

Hətta o qədər formal ki, haylar Moskvadakı hamilərinin (Moskvada həmişə haylara hey verənər çox olub) dəstəyindən istifadə edərək "örüş yerləri" adı ilə hissə-hissə Azərbaycan torpaqlarını mənimsəyirdilər.

Sərhəddə yaşayan əhali arasında "otlaq mübahisələri" baş verəndə isə səsizcə, həm də amirano şəkildə həll olunurdu.

Bu "sərhədsizlik" və "qapısızlıq" Qarabağ probleminin meydana gəlməsində, əvvəlcə münaqişəyə, sonra müharibəyə çevrilməsində, ən nəhayət, otuz illik işğalla sonuclanmasında mühüm amillərdən birinə çevrildi.

İrəvan-Laçın-Xankəndi yolu həmişə təxribat, xəyanət və mənfur planlar yolu olub.

■ Qarabağda yaşayan ermənilərə həmişə təlimat və tapşırıqlar o yolla gəlib.

■ "Böyük Ermənistan" sərəmələməsi və "miatsum" sayıqlaması hərəkəti o yolla içərilərimizə ötürülüb.

■ Separatizm hərəkəti o yolla Azərbaycan ərazisinə daxil edilib.

■ Keçmiş DQMV-nin Azərbaycanın tərkibindən çıxarılmasına xidmət edən mərkəzin qərar və tapşırıqları, ermənipərəst nümayəndəsi A.Volski də həmin yolla ölkəmizə gəlib. (A.Volskinin "əmis oğlu" R.Vardanyan da həmin yolla təşrif buyurmuşdu.)

■ Otuz il "sülh danışıqları" adı ilə başımızı qatan ATƏT-in Minsk qrupu da gedib-gəlməkdən həmin yolu yağır etmişdi.

■ 1988-1990-cı illərdə Xankəndidəki "xalqın etiraz hərəkəti" qızışdıran və silahlı toqquşmalara çevirən "irəvanlı saqqallılar" da həmin yolla gəlirdi.

■ Azərbaycan ərazisinə silah-sursat, terrorçu-təxribatçı dəstələr hələ də o yolla gətirilirdi.

■ Xocalıda soyqırımı törədən 366-cı alay da Laçın-Xankəndi yolu ilə ərazimizə soxulmuşdu.

■ Otuz illik işğal dövründə işğalçı ordunun bütün təminatı həmin yolla aparılırdı.

■ I və II Qarabağ müharibəsi dövründə işğalçılara göndərilən canlı qüvvə, sursat, zirehli texnika və digər təminatlar həmin yoldan keçmişdir.

Hələ bu hərasıdır, bütün mənəvi və siyasi dəstək də İrəvan-Laçın-Xankəndi yolu vasitəsilə baş tuturdu:

■ Baronessa Koks həftə səkkiz mən doqquz;

■ Rusiya Dövlət Dumasının iqtidar partiyasından olan deputatları;

■ Hayların "böyük bacısı" fransızların senator və konqresmenləri;

■ Avropadan, ABŞ-dən gələn, ciblərində erməni pulu olan bütün ermənipərəstlər həmin yolla Azərbaycan ərazisinə icazəsiz-filansız soxulurdular.

O yolun daha bir "missiyası" da vardı;

■ Azərbaycanın bütün talan olunmuş evləri, omlakları, muzeyləri, yeraltı və yerüstü sərvətləri həmin yolla ölkə ərazisindən xaricə daşınırdı.

Əslində, Laçın yolu ölkəmizin müstəqilliyinə qara kölgə salan anarxiya, xəyanət, təhlükə, özbaşınalıq yoluna çevrilmişdi.

Başda dünya erməniliyi olmaqla bütün erməni təəssübkeşləri həmin yolla Azərbaycan tərəfindən nəzarətin bərpasına hər vaxtla mane olmağa çalışır, müxtəlif adlarla və bəhanələrlə əngəlləməyə can atırdılar.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev bu bəlahə yolun qapadılması üçün çox uzun, çox uzaqgörən, çox müdrik, çox qətiyyətli gedişlər etdi, dəfələrlə qabaqlayıcı addımlar atdı!

Hayastanın səhvlərindən məharətlə istifadə edərək beynəlxalq rəyi öz xeyrimizə köklədi!

Ən nəhayət, vədəsində və məqamında Laçın qapısını qapadaraq bu "şər yolu"na dövlətimizin nəzarətinə nail oldu!

Əslində, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev "status", "hüquq", "sülh müqaviləsinə əlavə şərt" deyənlərin ağzlarına daş basaraq hayların, Qarabağdakı separatçıların sonuncu "ümid qapı"larını üzlərinə çırparaq birdəfəlik bağladı!

Şiirtmədən deyək ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra bu, Azərbaycanın ikinci mühüm qələbəsi sayıla bilər!

Həm də bu uğurun çox böyük tarixi əhəmiyyəti var: Bütün ərazimiz boyu sərhədlərimizə özümüz etibarlı şəkildə nəzarət edirik!

İNDİ:

■ O yolla ölkəmizə gəlmək istəyənləri özümüz yoxlayıb buraxacağıq!

■ Vizasızları mədəni şəkildə geri qaytaracağıq!

■ "Qara siyahı"ya saldıqlarımıza dirsək göstərəcəyik!

■ Bizim razılığımız olmadan oradan heç bir silah, sursat, hərbiç keçə bilməyəcək!

■ Nəyəsə ümid bağlayaraq və RSK-nin üçtərəfli bəyanatın tələblərini yerinə yetirməməsindən istifadə edərək Qarabağda qalan silahlılar daha kənardan heç bir yardım və təminat ala bilməyəcəklər!

■ Qarabağda doğulmayıb sonradan burada məskunlaşdırılanları həmin yolla gəldikləri yerə yola salacağıq!

■ Qanunlarımızı təməl etməyən, vardanyan kimi-lərinin sözlərinə inanaraq nəyəsə ümid bəsləyənləri həmin yolla ölkədən çıxaracağıq!

Bu yolla yalnız müstəqil Azərbaycanı sevənlər, onun qanunlarına hörmətlə yanaşanlar gedib-gələ biləcəklər!

Laçında nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması həm də tezliklə Zəngəzur dəhlizinin açılacağından xəbər verir!

Bəxtiyar SADIQOV

